

chodníkům zbožím smíšeným, obchodníkům podomním a kramářům. Naproti tomu nemohou vésti obchod střížným zbožím obchodníci zbožím osadnickým (obch. a živ. kom. v Celovci). Majitelé tiskáren, barvíren a ústavů appreturních (ušlechťovacích) jsou vzhledem k § 37 živ. ř. oprávněni vésti obchod lněnými a vlněnými výrobky jimi samými zhotovenými a upravenými, rovněž i cizími výrobky téhož druhu, nikoli však jinakým netištěným a nebarveným zbožím manufakturním (obch. a živ. kom. v Linci). Obchodníci s modním zbožím jsou oprávněni k prodeji modních látek (obch. a živn. kom. v Brně), nikoli však k obchodu zbožím stávkovým a tkaným (obch. a živ. kom. v Praze). Krejčí a oděvníci mají právo látky ke zhotovování oděvu potřebné pro svoje odběratele v zásobě míti, nemají však práva s nimi obchod provozovati (obch. a živ. kom. v Celovci, Budějovicích, Bolzanu, Linci, Chebu a j.).

Obchod železem.

Obchod železem, jenž náleží k živnostem svobodným, obsahuje veškeré druhy železného zboží, zejména i koupi a prodej starého železa (roz. ze dne 10. března 1882 č. 483, sb. »Budwinski« č. 1337), nikoli však obchod starým kovovým nářadím, k němuž jest zapotřebí zvláštní koncese. Ohledně objemu této živnosti uvést lze tato dobrozdání:

1. Vzhledem k oprávnění obchodníků železným zbožím, vésti obchod zbožím kartáčnickým, vyslovila se Vídeňská obchodní a živnostenská komora následovně: Komora uznává, že zboží kartáčnické ke zboží železnému čítati nelze a tudíž že ti, jichž živnostenský list zní toliko na obchod železem, při přísném výkladu § 38 al. 2 živ. ř. ku prodeji kartáčnického zboží oprávnění nejsou; domnívá se však, že na zakořeněný všestranně uznávaný obyčej dlužno potud zřetel bráti, aby obchodníci železem obchod kartáčnickým zbožím posaváde vedoucí z provádění této zásady dodatečně neutrpěli újmy, jakož i v budoucnosti, aby na venkově, kde není kartáčníků, vzhledem k potřebám obecnstva i na dále obvyklý prodej kartáčnického zboží obchodníkům železem byl povolen.

2. Železným zbožím nesluší rozuměti šicí stroje, jelikož obchod železným zbožím z pravidla obmezuje se na výrobky kovářské a zámečnické. (Obch. a živn. komora v Plzni.)

3. Obchodník železným zbožím, jak již slovo naznačuje, jest oprávněn vésti obchod netoliko železem surovým, nýbrž i všemi druhy hotového zboží železného a ocelového, k němuž náleží též zboží zámečnické jako kování na okna a na nábytek atd. (Obch. a živn. komora v Linci.)

4. Obchodní a živn. komora Vídeňská vyslovila se v ten smysl, že klíče zhotovovati obchodník železem, jak přirozeno, oprávněn není, nýbrž že musí k tomu užiti příslušných živnostníků; rovněž, přijímá-li klíče k úpravě do zámků, musí tuto práci svěřiti oprávněnému živnostníku, jenž pak rovněž šetřiti musí předpisů trestního zákona; avšak omezovati prodej nových klíčů, jež nezhotovují se dle otisku aniž upravují se do zámků, není dle názoru komory vhodno, jelikož ani § 469 tr. z. takového předpisu neobsahuje ani tu není pro to dostatečných důvodů praktických; naopak byly by tím četné živnosti, jež posud pro svoje výrobky značné množství hotových klíčů od obchodníků si opatřují, značně poškozeny toliko v jednostranný prospěch zámečníků; obchodník železem byl by pak nucen v každém jednotlivém případě žádati písemný průkaz o oprávnění ke koupi klíče,

obtíží to, jež by v žádném poměru nebyla k prospěchu pro veřejnou bezpečnost z opatření toho plynoucí.

5. Obchodníci železem byli již prve oprávněni k prodeji všech druhů zboží ocelového, železného a kovaného jak ve formě zpracované tak i hrubé, tudíž i k prodeji hotového zboží zámečnického a klempířského. Zní-li živnostenský list toliko na obchod železným nádobím, jest také dotyčný živnostník oprávněn vésti obchod toliko nádobím z litiny, železa a ocelového plechu pocínovaným nebo pozinkovaným a pod., nikoli však zbožím zámečnickým a mosazným. (Obch. a živn. komora v Celovci.)

Obchody.

I. Pojem a rozdělení.

Obchodní právo — nehledíme-li k jednotlivým obchodu vlastním ústavům — nevytklo zvláštních poměrů právních občanskému právu neznámých, nýbrž stanovilo toliko pro tyto jiné normy. Příliš na formě lpící a do jisté míry nehybné právo občanské nemohlo vyhovovati živému ruchu obchodnímu; bylo tudíž třeba pro jednotlivé právní poměry v obchodě se vyskytující stanoviti pravidla jiná od občanského práva odchylná, jimiž by poměry právní pro obchod vhodněji byly upraveny.

Obchody na rozdíl od jednání občanského práva jsou tudíž ona právní jednání, jež pro souvislost svoji s obchodem nemají se posuzovati dle práva občanského, nýbrž podřízeny jsou zvláštním pravidlům obchodního práva. Obchod od ostatních odvětví výdělkových dokonale vymeziti jest velice nesnadno; zákon také nevytkl pojem obchodu definicí, nýbrž vypočítává jednotlivé obchody taxativně v čl. 271—273. Rozeznává obchody objektivní, jež jsou obchody již dle povahy své nehledíc k osobám je uzavírajícím aniž k tomu, zdali jednotlivě či po živnostensku se provozují a proto též slují obchody absolutními (čl. 271 obch. z.). Čl. 272 obch. z. pak uvádí jednání, jež obchody se stávají toliko, jsou-li provozována po živnostensku nebo sice jednotlivě, avšak uzavírá-li je obchodník; obchody tyto nazývají se vzhledem k tomu relativními neboli subjektivními. Toliko živnostenským provozováním těchto dvou druhů obchodů stává se jednotlivec kupcem (obchodníkem) a slují proto obchody základními. Vedle těchto mluví se o obchodech aksesorních, odvozených, vedlejších, jimiž rozumí se obchody relativní, jež provozování obchodní živnosti umožňují, usnadňují a podporují. Dle toho rozeznávají se tři druhy obchodů: objektivní základní obchody, subjektivní základní obchody a obchody aksesorní.

II. Objektivní základní obchody vytkl obch. zák. čtyry a to:

1. Opatřování za účelem dalšího zcizení (čl. 271 č. 1. obch. z.) (t. zv. koupě na zisk, spekulativní koupě, koupě à la hausse). Musí tu býti dvě základní známky.

a) opatřování. Tím rozumí se každá úplatná smlouva směřující k nabytí vlastnictví, tedy koupě, směna, přijetí na místě platu, smlouva vetešnická, depositum irregulare; nájem nebo pacht není tedy absolutním obchodem, jelikož tu není úmyslu nabytí vlastnictví, rovněž nenáleží sem nabytí dědictvím, odkazem nebo darováním pro nedostatek úplatnosti a dále i nabytí okupací, nálezem, honbou, lovení ryb a vůbec všechny případy výroby prvotné (rolnictví, lesnictví, hornictví) pro nedostatek nabytí od osoby třetí. Původní produkce tvoří sice výrobky, jež předměty obchodu jsou nebo jimi býti mohou, avšak ona jich neopatřuje. Pod pojem